

بررسی نگرش پژوهشگران حوزه پزشکی ایران به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی

اسماعیل وزیری (۱)، نادر نقشینه (۲)، عبدالرضا نوروزی چاکلی (۳)

۱- دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده تهران، تهران، ایران
۲- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده تهران، تهران، ایران
۳- دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده شاهد، تهران، ایران

روش بررسی

پژوهش حاضر به روش پیمایشی و با استفاده از پرسشنامه الکترونیکی انجام شد که به صورت آنلاین در اختیار جامعه پژوهش قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل پژوهشگرانی بود که در پایگاه WOS علمی سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ دارای مقاله بودند. بر همین اساس، ابتدا فهرست نویسندگان دارای مقاله به همراه پست الکترونیکی آنها استخراج و پس از اصلاحات لازم با استفاده از قابلیت پست mail merge آفیس پرشنامه مورد نظر بر اساس نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده آماری توزیع شد و در نهایت تعداد ۲۱۴ پرسشنامه بازگشتی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. زمانی که نیاز به استفاده از نظرات مشخص‌تر جهت پایداری نیز از آزمون فریدمن، جهت بررسی رابطه نگرش و میزان اشتراک‌گذاری از سرب همبستگی پرسون و جهت بررسی تفاوت از آزمون تی مستقل استفاده شد.

نتایج حاصل از رابطه بین نگرش پژوهشگران به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی و میزان اشتراک‌گذاری آنها نشان داد که رابطه مثبت و معنی‌داری بین آنها وجود دارد.

مقیاسها	میان اشتراک‌گذاری
نگرش پژوهشگران	۲۲۰۰۰

۳۰ پاسخ‌دهنده (۱۱٪)

نتایج حاصل از آزمون تی نشان داد که میانگین نگرش پژوهشگران از میانگین معروضی اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی بالاتر است. همچنین نتایج نشان داد که بین دو گروه بالینی و غیر بالینی و همچنین جنسیت و نگرش به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همچنین بین نگرش پژوهشگران به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی از نظر مدرک تحصیلی، درجه علمی و شغل آنها نیز هیچ‌گونه رابطه معنی‌داری یافت نشد.

منابع اصلی

- Kim, Younsook, & Adler, Melissa (2015). Social scientists' data sharing behaviors: Investigating the roles of individual motivations, institutional resources, and data repositories. *International Journal of Information Management*, 35(4), 468-418.
- Michener, William K. (2013). *Ecological data sharing*. *Ecological Informatics*, 22, 33-34.
- Kim, Younsook. (2013). *Institutional and individual influences on Scientists' Data Sharing Behaviors*. (PhD Thesis), Syracuse University
- Sayogo, Djoko Sigit, & Parito, Theresa A. (2013). Exploring the determinants of scientific data sharing: Understanding the motivation to publish research data. *Government Information Quarterly*, 30, 19-31
- Kim, Younsook, Starbom, Jeffrey M. (2012). Institutional and individual influences on scientists' data sharing practices. *Journal of Computational Science Education*, 3(1).

مقدمه

اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی به پیشبرد علم و پژوهش و سلامت جامعه کمک می‌کند. به همین دلیل این مسئله توسط پژوهشگران علمی سالیان زیادی است که مورد توجه قرار گرفته است. اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی باعث اعتماد بیشتر به پژوهش‌ها، بهبود پرس و جوی علمی، شفافیت ایده‌ها و تحلیل‌های متنوع و ترویج پژوهش‌های جدید می‌شود. با این وجود، اشتراک‌گذاری داده‌ها در بسیاری از رشته‌ها به خوبی درک نشده است که یکی از دلایل آن را می‌توان نگرش پژوهشگران به این موضوع دانست. نگرش افراد به یک موضوع به انجام آن کمک می‌کند. پژوهش حاضر به بررسی نگرش پژوهشگران حوزه پزشکی ایران در اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی پرداخته است و نشان می‌دهد که نگرش پژوهشگران به موضوع اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی در میزان اشتراک‌گذاری داده‌های آنها نقش دارد.

نتایج

نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که حدود ۶۴ درصد از پاسخگوییان به این پیمایش در حوزه بالینی و ۲۶ درصد در حوزه غیربالینی مشغول به فعالیت می‌باشند.

نتایج آزمون فریدمن که جهت رتبه‌بندی مشیروهای موثر بر نگرش پژوهشگران در اشتراک‌گذاری داده‌ها استفاده شد، نشان داد که بین میانگین مشیروهای مورد بررسی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. (PS:001, Chi 923.254) به طوری که کمک به پیشبرد علم و پژوهش، عدم اشتراک‌گذاری به عنوان مانع در پیشرفت علم و نقش اشتراک‌گذاری در کمک به پژوهشگران در انجام پژوهش مهمترین عوامل نگرشی می‌باشند.

منابع	میانگین رتبه	انحراف آمون	معیار پاری
مشیرو علم و پژوهش	۲۲۲		
عدم اشتراک‌گذاری به عنوان مانع در پیشرفت علم	۲۲۷	۸۲۲۰۲۴	۲۰۰۱
کمک به پژوهشگران در انجام پژوهش	۲۲۸		

بحث و نتیجه‌گیری

علیرغم اینکه نگرش نسبت به یک رفتار به انجام آن می‌انجامد، نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که نگرش پژوهشگران حوزه پزشکی ایران نسبت به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی نیاز به بازنگری و توجه اساسی دارد و صورت‌انگیزی بیشتر پژوهشگران با اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهشی و ایجاد مختلف آن ضروری به نظر می‌رسد.